

عنوان مقاله:

بررسی تنوع حبوبات در بوم نظام های زراعی ایران

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهش های حبوبات ایران، دوره 6، شماره 2 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

علیرضا کوچکی - استادان گروه زراعت دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

مهدی نصیری محلاتی - استادان گروه زراعت دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

سمانه نجیب نیا - دانش آموخته مقطع دکتری رشته اکولوژی گیاهان زراعی دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

بختیار الله گانی - استادیار گروه مهندسی علوم کشاورزی و محیط زیست، دانشگاه پیام نور، تهران

خلاصه مقاله:

حبوبات، به خاطر دارابودن ویژگیهای تغذیهای و زراعی قابلملاحظه، جایگاه خاصی در نظامهای کشاورزی جهان دارند. این گیاهان در برخی کشورهای درحال توسعه به عنوان یک منبع پروتئینی باارزش محسوب شده و به علت اینکه گیاهانی کم توقع هستند، در اراضی حاشیهای و سیستمهای زراعی کم نهاده، کشتکار میشوند. این گیاهان با تثبیت نیتروژن هوا موجب افزایش مقدار نیتروژن خاک میشوند. حبوبات، تاریخچه کشتکار طولانی در ایران دارند و برخی معتقدند که بعضی از آنها مانند عدس (*Medik culinaris Lense*) و نخود (*L. arietinum Cicer*) در این کشور اهلیشده اند. این پژوهش به منظور بررسی تنوع کنونی حبوبات در ایران و پیشبینی روند آینده آن انجام شد. بدین منظور، اطلاعات مربوط به تنوع زیستی، عملکرد، سطح زیرکشت و تولید، جمعآوری شد و با ارزیابی شاخص شانون و سریهای زمانی تجزیه و تحلیل انجام گرفت. براساس نتایج به دست آمده، تنوع حبوبات دیم کشور در سال 1382، به میزان 19/1 برابر سال 1362 افزایش یافته و پیشبینیهای انجام شده تا سال 1400 نیز روند افزایش تنوع حبوبات دیم کشور را 22/1 برابر نسبت به سال 1382 نشان میدهد. این در حالی است که تنوع حبوبات آبی در سال 1382 تنها 81/0 برابر سال 1362 بوده و ادامه این روند نشان داد که تنوع حبوبات آبی در سال 1400، معادل 88/0 سال 1382 خواهد بود. به این ترتیب، هرچند میانگین تنوع کل حبوبات کشور طی سالهای 1362 تا 1382 تقریباً ثابت بوده است (03/1)، اما پیشبینیها، کاهش 10 درصدی میانگین تنوع کل حبوبات کشور را در سال 1400 نسبت به سال 1382 نشان داد. تولید کل لوبیا، نخود و عدس در سال 1382 به ترتیب 29/3، 61/2 و 83/4 برابر سال 1362 افزایش یافته و در مورد سایر حبوبات، تغییر زیادی نداشته است. سطح زیرکشت کل (لوبیا، نخود، عدس) و نیز سایر حبوبات در سال 1382، به ترتیب 64/2، 50/2، 55/5 و 15/1 برابر سال 1362 افزایش یافته است؛ اما به نظر میرسد که عملکرد در طول این سالها تغییر چندانی نداشته است؛ به جز در مورد لوبیا که به میزان 24/1 برابر افزایش یافته است. بنابراین میتوان گفت که افزایش تولید در اثر افزایش سطح زیرکشت اتفاق افتاده است.

کلمات کلیدی:

تنوع زیستی، تولید، حبوبات، سریهای زمانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/628427>

